Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՔԱՅՈՒԽՄ 1876 ԱՄԻՆ

ՆԻՍՏ Ե,

18 ՅՈՒՆԻՍ 1876

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

1876

ԴԻՒԱՆՔ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ՄԱՅՐ ԴԻՒԱՆ

Ստեփան Ասլանեան	փաշա	Ա.	Ատենապետ
Ռուսինեան	էֆէնտի	Բ.	»
Տիգրան Եուսուֆեան	էֆէնտի	Գ.	»
Գաբրիէլ Ց. Մ[illegible]եան	»	Ա.	Ատենադպիր
Համբարձում Ս. Ալլահվերտեան	»	Բ.	»
Սամուէլ Ալթուն Տիւրրի	»	Գ.	»

ՁԵՌՆՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Տ. Յովհաննէս Ք. Մկրեան
Տ. Գրիգոր Ք. Աճէմեան
Սարգիս Ազարէկեան էֆէնտի

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Յովհաննէս Նուրեան էֆէնտի
Գէորգ Սոխոմոնեան »
Պօղոս Պառնասեան »

ԿԱԼՈՒԱԾՈՑ ԴԻՒԱՆ

Յովհաննէս Ա[illegible]եան էֆէնտի
Ստեփան Պէշիկթաշլեան »
Յակոբ Քազազեան »

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Տիգրան Եուսուֆեան էֆէնտի
Օգուէն Խօճասարեան »
Նազարէթ Շահպազեան »

ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Համբարձում Մազպալեան էֆէնտի
Եղիազար Մնձիկեան »
Յարութիւն Մէրճէմ-Գոլի »

ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Տ. Ներսէս վարդապետ Արլանեան
Կարապետ Շահպազեան էֆէնտի
Նշան Քազազեան »

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Միքայէլ Մամիկոնեան էֆէնտի
Ռուսինեան »
Սամուէլ Ալթունեան »

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Կարապետ Իւթիւճեան էֆէնտի
Պետրոս Քէրէստէճեան »
Ստեփան Փափազեան »

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

ԲԱՑՈՒՄ 1876 ԱՄԻՆ

ՆԻՍՏ Ե.

18 ՅՈՒՆԻՍ 1876

ՆԱԽԱԳԱՀ. — ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐ
ԱՏԵՆԱՊԵՏ. — ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՇԱ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ

1. Խորէն Արքեպիսկ. Նար Պէյ Բ. Պ
2. Կարապետ Եպիսկ. Սեդրաքեան
3. Մատթէոս „ Իզմիրլեանց
4. Ամբրոսիոս Վ. Ռուբինեանց
5. Գարեգին „ Թաթարեան
6. Խորէն „ Կիրոյեանց
7. Հմայեակ „ Դիմաքսեան
8. Յովհաննէս „ Փափազեան
9. Ներսէս „ Ալլահեան Բ.
10 Պօղոս „ Խօլասեան
11. Եղիշէ „ Ալաճաճեան
12. Աստուածատուր Ք. Մամբրէեան
13. Գէորգ Արշակունի Բ.
14. Գրիգոր Աճէմեան
15. Խորէն Փէշտիմալճեան
16. Յարութիւն Սերոպեան
17. Յովհաննէս Մկրեան
18. Սուքիաս Սան[illegible]եան
19. Սահակ Տ. Սարգսեան
20.

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆՔ

(Ա. Վիճակ)

Գումգափու, Ղէտիկ փաշա և Գումգափուի դուռ

21. Գրիգոր Պէրպէրեան

Բ. Բացակայութիւն առաջին ։

Բ. Պ Բացակայութիւն բանաւոր պատճառաւ ։

22. Գէորգ Սոխոմոնեան Բ.
23. Խաչիկ Մանկասարեան Բ. Պ
24. Կարապետ Ագարեան
25. Համբարձում Մազպալեան
26. Միհրան Գասպարեան
27. Յովհաննէս Խորասանճեան Բ. 3
28. Յովհաննէս Պոյաճեան
29. Յովհաննէս Սուրէնեան
30. Ն. Մէզպուրեան Տօքթօր Բ.
31. Պօղոս Պառնասեան
32. Ռուսինեան
33. Սարգիս Ազարէկեան
34. Սահակ Աբրօ
35. Սենեքերիմ Մանուկեան Բ. Պ
36. Փէշտիմալճեան Տօքթօր Բ. 2
37.

(Բ. Վիճակ)

Պէշիկթաշ

38. Բարսեղ Հայրանեան
39. Կարապետ Ս. Իւթիւճեան
40. Յարութիւն Մարգարեան Բ.

Եէնիգափու

41. Խաչատուր Ղազարոսեան Բ. 2
42. Կարապետ Գ. Փափազեան Բ. Պ
43 Մարուքէ Յենիկեան Բ. 2
44.

Իւսկիւտար Ս. Խաչ

45. Յովհաննէս Շաշեան
46. Յովսէփ Ս. Մազլըմեան Բ. 2
47. Սերովբէ Պօղոսեան
48. Ստեփան Ասլանեան

Իւսկիւտար Ս. Կարապետ

49. Միհրան Պալճեքարեան Բ. 2
50. Յովհաննէս Ճէլալեան
51. Նիկողոս Ալամանեան Բ.
52. Տրդատ Փափազեան

(Գ. Վիճակ)

Բերա և Գասըմ փաշա

53. Արիկ Ռուսեան
54. Գրիգոր Սէլիմեան
55. Մարտիրոս Յ. Տէրեան
56. Միքայէլ Մամիկոնեան Բ. 2
57. Նշան Քազազեան
58. Ստեփան Խօշքեան Բ.
59. Տէլեմաք Մ. [illegible]
60. Իլիաս Զօհրեան
61. Յարութիւն Նորատունկեան
62. Գրիգոր Մարգոսեան Բ. Պ

Միջագիւղ

63. Կարապետ Պ. Պէրպէրեանց Բ. Պ
64. Յակոբ Կոստանդեան Բ. Պ
65. Յակոբ Պ. Նորատունկեան
66. Յովհաննէս Ազապեան
67. Տիգրան Եուսուֆեան

Պէյքոզ և Ղանլըճա

78. Յարութիւն Մէրճէմ—Գոլի

(Դ. Վիճակ)

Ղուզկունճուք և Իճատիէ

69. Յովհաննէս Լուսեան
70. Ստեփան Պէշիկթաշլեան Բ.

Գառըգիւղ

71. Կարապետ Շահպազեան
72. Մկրտիչ Մուրատեան Բ. Պ

Նարլըգափու

73. Յակոբ Էմմէքճեան

Եէնիմահալլէ Սամաթիոյ

74. Օհան Խօճասարեան

Թոփգափու

75.

Էյուպ Ս. Եղիա եւ Ս. Աստուածածին

76. Գաբրիէլ Յ. Մելիքեան

Գուրուչէշմէ

77. Աւետիս Խըրխաչեան

Հիսար եւ Պոյաճի գիւղ

78. Յովհաննէս Նուրեան

Նոր գիւղ եւ Ստէնիա

79. Ղազար Հովեան

Պէյքոզ

80. Աստուր Գուճասարեան Բ. 2
81. Մկրտիչ Գ. Լեւոնեան Բ. Պ
82. Յովհաննէս Կրճիկեան

Քարակիւմրիւկ

83. Յարութիւն Ջինճիրճեան
84. Յարութիւն Գ. Տատեան Բ. Պ

(Ե. Վիճակ)

Սամաթիա

85. Ալէքսան Պէշիրեան
86. Աւետիս Քոլոլեան Բ. 2
87. Եղիազար Մելիքեան Բ. 3
88. Մինաս Ջամճամեան
89. Յակոբ Քազազեան
90. Յակոբ Աճեմեան Բ. 2
91. Նազարէթ Շահպազեան
92.
93.
94.

Խասգիւղ

95. Առաքել Ալթըն Տէրրի
96. Խաչատուր Պ. Միսաքեան
97. Ռէթէոս Պէյլիկճեան Բ.
98. Սարգիս Արապեան Բ.
99. Սարգիս Աբրահամեան
100. Սիմոն Միքայէլեան Բ.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՔ

Իզմիր

101. Մանուկ Աւետեան

Բերգամա

102

Ադրիանուպոլիս

103. Ռուբէն Կիւմիւշկէրտանեան Բ. Պ

Նիկոմիդիա

104. Տիգրան Կիւմիւշկէրտանեան

Ակն

105. Պետրոս Միսաքեան

Ղարահիսար

106.

Արաբկիր

107. Կարապետ Խաչիկեան Բ.

Բաղէշ

108

Պրուսա

109. Քրիստոստուր Ղազարոսեան

Եւդոկիա

110. Մելքոն Հայրենեան

Ամասիա

111. Համբարձում Ալաճաճեան Բ.

Բաֆրա

112. Յովհաննէս Աղնաւորեան

Եդեսիա

113. Յակոբ Իւթիւճեան

Մանազկերտ

114.

Հաճըն

115.

Երզնկա եւ Բաբերդ

116.

Թէքիրտաղ

117. Տիգրան Գ. Աբեանեան Բ.

Կեսարիա

118 Մատթէոս Մ. Այվազեան Բ. Պ

Խարբերդ

119. Յովհան Եազճեան

Պալըքեսէր

120. Յովհաննէս Յովակիմեան

Մուշ

121. Սահակեան Պ. Պ. Փափազեանց

Տիվրիկ

122.

Զէյթուն եւ Մարաշ

123.

Տրապիզոն

124.

Պայաս

125.

Տիգրանակերտ

126. Թադէոս Թէրզեան Բ.

Վան

127. Սիմոն Մարգարեան Բ. 2

Աղթամար

128.

Հալէպ եւ Այնթապ

129.

Սեբաստիա

130. Մկրտիչ Մելիքեան

Ռուսճուք

131.

Կարին

132. Աբրահամ Յ. Այվազեան

Չմշկածագ

133. Համբարձում Սարըքէշեան

Գաղատիա

134

Ատանա

135

Սղերդ

136. Մատթէոս Ալիքսանեան

Եոզղաթ

137. Լոթֆիկ Պալըզեան Բ. Պ

Մալաթիա

138.

Իզմիր

139.

Եգիպտոս

140

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Ընթերցումն Վաւերական ժողովոյ
Բ. Վերաքննութիւն Սահմանադրութեան. — Վիճաբանութիւն Ի. յօդուածոյ վրայ, որ է Թաղական մատակարարութիւն։

——————

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Ատենը բացուեցաւ ժամը 7 ½ին ի ներկայութեան 60 երեսփոխանաց, որոց վերջին թիւն 75ի յանգեցաւ։

Նախընթաց երկու նիստերու ատենագրութիւնները թէեւ խմբագրուած եւ ժամանակին ատենապետին յանձնուած, սակայն ատենադպիրը ի բաց եկած չըլլալով, այսօր դիտողութեան եւ վաւերացման չկրնալ ուղղուիլն Ատենապետ փոխանորդը ծանուցանելէն ետեւ անցաւ ատենական աւուր գործողութեանց։

Ա.

Բացակայութիւն

Ատենապետ փոխանորդ՝ բացակայ երեսփոխաններէն անոնց՝ որ նամակաւ իրենց բացակայ գտնուելնին յայտնած էին, անուանքն ժողովին հաղորդելէն ետեւ, որք են՝

Տ. Խորէն Արքեպ. Նար-Պէյ
Կարապետ Էֆէնտի Փափազեան
Ռուբէն " Կիւմիւշկէրտան

Նշանակել տուաւ ներկայութեան տումարին մէջ։

Ատենապետ փոխանորդ յաւելլելով նաեւ թէ Կիւմիւշկէրտան Էֆէնտին իր բացակայութեան նամակին մէջ այսօրուան կատարուելիք Կրօն. ժողովոյ ընտրութեան մասին ալ դիտողութիւններ յարած է, յայտնեց թէ երբ կարգը գայ, նոյն դիտողութիւններն ալ եթէ ժողովն ուզէ լսել, պիտի կարդացուին։

Բ.

Հրաժարական

Ատենապետ փոխանորդ՝ վերջին նիստին ժողովէն ընդունուած արտօնութեան համեմատ ատենիս ազդարարութեան քանիցս անգամ կրկնուելով բացակայ գտնուող երեսփոխանաց ոմանց՝ որոց կարգէն էր նաեւ Տրապիզոնի գաւառին երեսփոխան Կիւրճեան Մկրտիչ Էֆէնտի, մանաւանդ գրած ըլլալը յիշելէ ետեւ, Կիւրճեան Էֆէնտիէն պատասխանագիր մը եկած ըլլալը ծանուցանելով՝ կարդաց զայն ի լուր ժողովին, որ է՝

Վսեմաշուք Ս. Փաշա Ասլանեան
Ատենապետ Ազգ. Երեսփոխանական ժողովոյ

Երեք անգամ ատենիս պաշտօնի պատրուակին ժողովէն բացակայ եղող երեսփոխան մը

ըստ կանոնի հրաժարելու վճռուած է աշխատաւորի որ եմ ,

Տէր իմ , ի սկզբան փոխանորդութեան ատենի շնորհ մը թիւ 8 , և յունիս 15 թուականով ուղղած հրաւիրագրերնիդ առի որ արժանիքէս խիստ բարձր էր , և այս բարձրութիւնն ալ վայելելու պատասխանելով իմին շնորհակալութիւնս կը մաղթեմ ,

Իսկ իբրև անձեռն ազգիս և խղճի մտօք կը բաղձամ արժանաւորագոյնի մը ընտրութիւնը ըլլայ , և այսպիսեաց յանձնառութեամբը կրնայ ազգային ինչ ինչ ծանր և միանգամայն փափուկ խնդիրներուն դարման տարուիլ . Տէր իմ կը տեսնէք ներկայիս որ հոս արտասանութեան մէջ տկար եմ , մանաւանդ գործոյն ալ այդ է ,

Այս ներելով ինձ որ կ'համարձակիմ երկտողիս ձեր բարձրութեան ներկայանալ ի սէր ճշմարտութեան պարտքերս կատարեմ ,

Մնամ ձերդ նուաստ ծառայ ,

18 Յունիս 1876 ՄԿՐՏԻՉ . Յ . ԿԻՒՐՃԵԱՆ
Կ . Պոլիս

Ատենապետ փոխան' Կիւրճեան էֆէնտիի այն գրութեան խնդիրը հրաժարական ըլլալը յայտնելով , իբր հրաժարագիր քուէի դրաւ , որ ժողովը միաձայնութեամբ ԸՆԴՈՒՆԵՑ ,

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա.

Քննութիւն վարչութեան կրօն. ժողովոյ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ .— Օրակարգնիս կը պահանջէ Կրօն . ժողովոյ ընտրութեան ձեռնարկել . Այս ընտրութիւնն ըստ Սահմանադրութեան Եկեղեցական Համ . Ժողովէն պատրաստել եռապատիկ ընտրելեաց ցանկին վրայ պիտի կատարուի , և արդէն այդ ցանկն ալ պատրաստուած և թէև տպարանէն ալ հասած է , բայց կարծեմ թէ ամեն որ նոյն ցանկին տպագրելու օրինակներէն մէկ մէկ հատ առած է արդէն . առաջ կը հրաւիրեմ երեսփոխաններդ' որ Կրօն . ժողովոյ ընտրութեան համար իրենց քուէները պատրաստեն , ընտրելեաց ցանկէն 14 անուն միայն գրելով' առանց դրուէն աւելի անուն խառնելու , ինչպէս որ Սահմանադրութիւնը կը պահանջէ ,

ՄԵՐՃԷՄ-ԳՈՒԼԻ Յ . ԷՖ . — Ընտրելեաց ցուցակն ըստ որում հրաւիրագրաց հետ մեզ հաղորդուած չէ , մինչդեռ պէտք էր դրկել այսպիսի ընտրութեանց համար , կառաջարկեմ որ այս անգամ եղածը բաւական սեպուելով' ուրիշ անգամ օրինակ չըլլալու պայմանաւ , Կրօն . ժողովոյ ընտրութիւնը կատարուի ,

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . —Մէրճէմ-Գուլի էֆէնտիին դիտողութիւնն իրեն դիւանի կողմէն պատահած պակասութեան մը ակնարկութիւն , հարկ կը համարիմ անպատասխանի չթողուլ և յայտ առնել ժողովին թէ ատենագրութիւններըն և ընտրելեաց ցուցակ , ամեն բան ժամանակին պատրաստուած են , և մանաւանդ Ատենադպիր էֆէնտիին ալ յանձնարարութիւն ըրած եմ առանց տպագրութիւնը չը յապաղելուն և ժամ մ'առաջ երեսփոխանաց ձեռքը հասնելուն խնամ տանիլ . պէտք ըլլայ նէ՝ նաև գրասենեակ մայրն ալ հոգ տանելու պայմանաւ . Իրօք ալ խնամ տարած է Ատենադպիր էֆէնտին , սակայն գժբաղդաբար չգիտեմ տպագրիչին անհոգութենէն , կամ Եկեղեցւոյ Հոգաբարձութեան անկարողութենէն և կամ մեր Ատենադպիր էֆէնտիին անձնական զբաղմանց պատճառաւ ոչ երկու ատենագրութիւնք' որ տպագրութեան ներքև են , և ոչ ալ ընտրելեաց ցուցակը հնար եղած է առ որ յառաջ հրատարակուիլ և երեսփոխանաց դրկուիլ . Ես ընտրելեաց ցուցակն այժմ գրասեղանիս վրայ առաջին անգամ գալով տպագրեալ . Թող Ատենադպիր էֆն . բացատրէ թէ ինչո՞ւ այսպէս եղեր է տպարանը ,

ԱՏԵՆԱԴՊԻՐ ԷՖ . — Ես այսչափ կրնամ թէ Պ . Նալի ատենագրութիւնն արդէն 9 օր առաջ յանձնած եմ տպարանը . առաջին փորձին սրբագրութեան համար երբ տպարանէն ինձ

հասաւ , անմիջապէս սրբագրելով դրկեցի , և կարծեմ որ տպարանն երկրորդ փորձն ալ դրկէ ինձ . մինչև երէկ առաւօտ ի զուր սպասելէս ետև նամակ գրեցի տպագրապետ Ս . Միքայէլեան էֆէնտիին , և երէկ իրիկուն աս պատասխանն առայ .

Մեծապատիւ Էֆէնտի Ատենադպիր Ազգային ժողովոյ .

Ճիշդ է որ Պ . Նալի ատենագրութեան ձեռագիրը ութ օր առաջ դրկուած է ի տպարան , բայց Պատրիարքարանի մէջ կը երևի շարաթէն աւելի է որ վճարուած բան չէ տպարանին , որ բոլորովին հակառակ է իմ սակարկութեանս : Տպարանները ապառիկ սակարկութիւն չեն կրնար ընել : Մանաւանդ այս ժամանակին մէջ , որ ամէն բան կանխավճար է , ատենագրութեանց համար սպասել գինը ճիշդ իր ծախքերն են , գրեթէ ծախքերը չեն վճարուած , ես մէկ տարուան միջոցին մէջ 18000 դրշի տպագրութիւն ըրած եմ Պատրիարքարանին և մինչև այսօր հազիւ 6000 դրուշ ընդունած եմ , 12000 դրշէն աւելի կը պահանջեմ : Ազգ . ատեանին ներկայ վիրաւորանքը աւելի կը նեղեն զիս , այնպէս որ ինձ յանձնուած գործերն թղթերն առնելու անկարող վիճակի մէջ կը գտնուիմ , և ասոր այս անգամ ատենագրութիւնը չպիտի հասնի ժամանակին ,

Ձերդ

16 յունիս 1876 Ս . ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

Նմանապէս' ընտրելեաց ցուցակին համար Դիւանապետ էֆ . ին գրած էի որ օր առաջ կամ ինձ հասցնէ և կամ ուղղակի տպարան դըրկէ տպուելու համար . Դիւանապետ էֆն . ալ տպարան դրկեր է դայն ժամանակին , բայց տպարանն ուշ հասուցած է ,

Կը տեսնէք' ուրեմն , որ թէև այս անգամ ժողովին տպագրական գործոց մէջ այսպիսի յապաղում մը յառաջ եկած է , սակայն իրաց ներկայ վիճակին նայելով' կրնայ թէ շատ անգամներ ալ այդպիսի անձնական այս կերպ յապաղումներ ,

ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ Կ . ԷՖ . — Ընտրելեաց ցուցակին վրայ ես ալ իմ դիտողութիւն պիտի ընեմ , Այս առաւօտ երբ Ս . Պատրիարք Հօր առանձինն հարցուցի թէ ինչո՞ւ ցուցակները չը դրկուեցան երեսփոխանաց , պատասխանեց թէ դիւանապետէն տեղեկացէք : Ասոր վրայ դիւանապետ Թովմաս էֆ . ին հարցուցի . նա պատասխանեց թէ Կրօն . ժողովոյ ընտրելեաց ցուցակին համար հրաման չեկաւ մեզի Ընդհ . ժողովոյ դիւանէն ,

ՄԵՐՃԷՄ-ԳՈՒԼԻ Յ . ԷՖ . — Ես ըսի որ այս անգամ եղածը եղած է , և բաւական է որ ապագային համար օրինակ չլլան . աւելի ինչ հարկ կայ խօսքն այսչափ երկարել ,

ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ . ԷՖ . — Կուզեմ հարց հարցում մ'ընել Դիւանին թէ մէկ ատենագրութիւնը քանի՞ դրշով կրնայ ելնել . ասի Վարչութեան կողմէն երեսփոխանութեան դէմ անպատուութիւն մ'է , որ ամիսը քանի մը հարիւր դրուշ այս ժողովին համար ծախք ընելու տեղ չգտնուին ատենագրութեան մէջ անցընել կը խնայուի . մինչդեռ Պատրիարքարանի մէջ ազդեցութեամբ պաշտօններ ստեղծուած և 6-7 հազար դր . ամսականով պաշտօնեաներ յանձնուած են . ես կրնամ ապացուցանել զայս թէպէտ Դիւանը բնութեան առնել յօժարի . մինչև իսկ' թէպէտ ուզէ , կրնամ անուն տալ ,

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Եթէ կը ներէք , նորընտիր Քաղ . ժողովոյ օրով առանց ամէնը կուզուին ըսելով զգենը այս միջոցէն և անցնինք Օրակարգին :

ՌԱԶՄԱԹԻՒ ՁԱՅՆԵՐ . — Այո՛ , այո՛ ,

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Ուրեմն Կրօն . ժողովոյ ընտրութեան կանցնինք , բայց նախ կը հարցընեմ որ Կիւմիւշկերտան էֆ . ի գրաւոր դիտողութիւնն' ըստ որում կարգն եկաւ , կուզէ՞ք որ կարդացուի :

ԱՄԵՆՈՒՍՏ ՁԱՅՆԵՐ . — Այո՛ , այո՛ ,

Հետևեալն Դիւանը կարդաց Կիւմիւշկերտան էֆ . ի գրաւոր դիտողութիւնն , որ է՝

Վաճառական Սանդղաքսի փողոց

Այսօր անհնարին գործով մը արգիլ-ուած եմ ընկերակցել Ժողովոյս. վասն այնո-րիկ ներում խնդրելով խոնարհաբար, կը փու-թամ այսօրեայ ընթացաւթեան վրայօք իմ գիտո-ղութիւններս յայտնել Ներկայիս։

Վերջին համագումար Եկեղեցական Ժողո-վոյ բերած ընտ. ելոյ ցանկին մէջ չտեսայ որոշ Կրօն. Ժողովոյ համար ընտրելութեան արժանի բանիբուն Եկեղեցականաց անուն-ները, անտարակոյս մոռցուած չէր կրնար ըլլալ. որովհետև անոնցմէ շատ պատիւ արժա-նաւորները անփոյթ առնուած չէին։ Այնչափ բա-ցայայտ կ՚ստակցաւ թէ առակաւին մեր եկեղեցա-կանութեան մէջէն մարած չէ նախանձու և ա-տելութեան չար հոգը, որուն հետևանքը ՚ի չի-նաթիւն Ազգի և Եկեղեցւոյ չըլլալը մէջ մը ա-ղէղ միայ ունեցողը կրնայ մակաբերել, և սա ալ մէջ ցաւ չէ Ազգային սրտից։

Մենք յուսով ՚ի էինք Ներկայ Արքայան Հօր նման Արժանընտիր Պատրիարքի մը որով տեսնել իր թալուրակը չարուած արժանընտիր Եկեղեցականաց խումբ մը մի սիրտ և հոգի օ-ժանդակ գինելով իր ջանիցը յ՚օգուտ Ազգի գործել. մինչդեռ այսօր ցաւալի է տեսնել ՚ի շնորհ համագումար Եկեղեցականաց ամբողջ երեսփոխանութիւնը երկու հակառակ կուսակ-ցութեան բաժանեալ. իր յարանուանութիւն կուսակցու-թիւն իրեն յարմար ընտրելոց ցանկեր պատ-րաստած ասանց արժանիք փնտռելու կուցեն ազգին կրօնական իշխանութիւնը այնպիսի ան-ձանց ձեռք յանձնել, որոնց մեծ մասին ինչ տարիքանի ըլլալը թող խղճի ակր Երեսփոխանք վկայեն։

Այդ Վաճառական փողոց առաջարկեալս, իբրև երեսփոխան ներսեալով որ ներկայ ընտ-րելոց ցանկին մէջ չկան այն պատկառելի եկե-ղեցականաց անունները, որք մեր Ազգին շատ օգտակար են. և կրնան ըլլալ ՚ի հարկին պաշտօն առնելով, չեմ կարիր այն ընտրութեան մաս-նակից ըլլալով խղճիս դէմ մեղանչել, և որով-հետև բա. գլխեմ թէ իմ ձայնս անիրաւենի սիրոյ ըլլայ ժողովոյս, ՚որդէն երած յոյնցած գործ մը ըլլալուն համար, բայց հոգ չէ, միայն թէ իմ գիտութիւններս և բողոքս արձանա-գրուի ատենագրութեան մէջ և պատասխանա-տուութենէ ազատիմ։

Ընդունելով իմ բարի յարգանքներս

Սնամ Զերամեզ Վաճառականաց մէջս խոնարհ ծառայ

18/30 Յունիս 1876 Ռ. ԽԻՄՈՒՇԿԵՐՏԵԱՆ

Վարարձի Խան Երեսփոխան Անդրեսցոյ

ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Ընտրելոց ցան-կին վրայ խօսք կուզեմ։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Կարելի չէ բառ կա-նոնի ընտրելոց ցանկին վրայ վիճաբանութիւն ընել, ինչպէս խօսք առմ ձեզ։

ՁԱՅՆԵՐ. — Թէ որ այդպէս է, ինչու կար-գացիք Կի. մուշկերտեան Էֆէնտիի գրուածը կիտա-ղութիւնը՝ որ բնտրառաւթիւն մ՚է ընտրելոց ցանկին դէմ։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Ոչ Ազգային Սահ-մանադրութիւնն և ոչ ժողովին Կանոնադրու-թիւնը չեն ներեր ընտրելոց ցանկին վրայ դի-տողութիւն ընելու համար վիճաբանութիւն բա-նալ։ Բայց որովհետև ժողովը կարօղ է նոյն ազէ բացատրութիւն ընելու, և այդէն ժողովին կամքովն էր որ Կիմուշկերտեան Էֆէնտիի գը-րաւոր գիտողութիւնը կարդացուեցաւ, առաջ քուէի կդնեմ. թէ որ ժողովն ընտրելոց ցան-կը վիճաբանութեան ենթարկել ուզէ, վիճա-բանութիւն կբանանք։

Զայս բնելով Սանդղաքսի փողոն թաղէ գրաւ, և ժողովը 21 ձայնից հակառակ 31 ձայ-նով ՍՐՈՇԵՑ Կրօն. Ժողովոյ ընտրելոց ցանկը վիճաբանութեան ենթարկել։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Որևէ խօսքն Պաս-մաճեան Էֆէնտիինն է։

ՊԱՍՄԱՃԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Երեսփոխան տեարք.

Ո և է ազգի կամ ժողովքեան մ՚իշխանու-թիւնը՝ որ բազմահմուտ խնամոյն ազգային և

հայրենասէր անձանց ձեռքն աւանդուած է, այն ազգը կամ ժողովուրդը թէ նիւթապէս և թէ բարոյապէս զարգացած և յառաջադիմած է միշտ։ Պատմական անժխտելի ապացուցութեամբ հաստատեալ այս ճշմարտութեանը խորհմամբ և-գող ամէն ազգ և ազինք՝ իրենց օրէնքը մէջ յատուկ պայմաններ առաջմանած են փորձական իշխանութեան ընտրելի և կոչելի անձանց հա-մար, և ոչ որ չկրնար ընտրելի ներկայանալ՝ մինչև որ այդ օրինական պայմաններուն օժտեալ չըլլայ։ Ահա այս սկզբունքին հետևելով մեր օ-րէնսդիրք ազգային մասնեն մէջ յատուկ յօդ-ուածներով նշանակած են այն պայմանները՝ որք անհրաժեշտ են մեր Ազգային իշխանութիւնը կազմող Կրօնական և Քաղաքական ժողովոց ընտրելոցը համար։

Այդ որովհետև այսօր Կրօն. Ժողովոյ ընտ-րութեան գործոյն համար գումարուած էք աստ և այս մասին Համագումար Ժողովոյ պատրաս-տած ցանկը առջև ձեր առջև, նախ այդ ցան-կին պարունակութիւնը օրինաց պայմաններուն հետ պարտիք բաղդատել. որպէս զի մի գուցէ այդ ցանկին մէջ օրինական թերութիւն կամ պա-կասութիւն մը սպրդած ըլլայ, և դուք անգիտա-բանօք զայն ընդունելով՝ Սահմանադրութիւնը անխախտ պահելու՝ այսինքն անոր մէկ մի յօդ-ուածներն անթերի գործադրելոյ մասին Սահմա-նադրութեան 60րդ յօդուածոյն ձեր վրայ դրած պարտաւորութեանը դէմ մեղանչած ըլլաք։

Ուստի նախ Կրօն. Ժողովոյ վերաբերեալ Սահմանադրութեան 25 և 28րդ յօդուածները առաջ բերեմ. 25րդ յօդուածը կըսէ թէ՝ «Կրօն. ժողովը 14 անդամէն եկեղեցականներէ կազմ-ւած է» , այս բանիցն բառը՝ որոյ Ցանկե-րնը Եղբայրը վուգուն գրուած է, ձեզ հմուտ ինչ ըստիք։ Այսօր տեսնենք թէ Կրօնական ժո-ղովականք ինչ տեսակ բաներու հմուտ ըլլալու են, և որպէս զի այս մասին ալ պատկառելի ժո-ղովդ] թող խոր խելամուտ ըլլայ՝ Սահմանադրու-թեան 28րդ յօդուածը բառ առ բառ մէջ բերեմ, «Կրօնական ժողովոյ պաշտօնն է, կըսէ, Ազգա-յին կրօնական գործոց ընդհանուր տեսչութիւնը, իր պաշտաւորութիւններն են, Ազգին մէջ կրօնա-կան զգացումը զարգացնել. Հայաստանեայց Ե-կեղեցւոյ դաւանութիւնն ու աւանդութիւններն անխախտ պահել, եկեղեցւոյ և եկեղեցակա-նաց բարեկարգութեանը հսկել, եկեղեցականաց ներկայ վիճակը լաւցնելու և ապագայն անդր-բելու և առաջնորդելու միջոցները ձեռք բերե-լու հոգ տանիլ, Ազգային վարժարանաց երբեմն երբեմն այցելութիւն ընելով՝ Քրիստոնէական վարդապետութեան աւանդման վրայ հսկողու-թիւն ընել, արժանաւոր վարդապետներ և քա-հանայներ հասցնել, և Ազգին մէջ ծագած կրօ-նական վէճերը քննելով եկեղեցւոյ օրինաց հա-մեմատ լուծել» ։ — Ահա տեարք իմ, օրէնքին պահանջած պայմանները Կրօն. Ժողովոյ ընտրե-լիներէն. աստ ընտրելիք որոշապէս քաջ կրօնա-գէտ ըլլալ. որպէս զի կարող ըլլան Ազգին մէջ կրօնական զգացումը զարգացնել. Հայաստան-եայց եկեղեցւոյ դաւանութեանն ու աւանդու-թեանցը քաջածանօթ ըլլալ՝ որպէս զի կարող ըլլան զանոնք անխախտ պահել. Քրիստոնէա-կան վարդապետութեան հմուտ ըլլալ, որպէս զի վարժարանաց մէջ այս մասին տրուած աւանդ-մանցը վրայ կարող ըլլան հսկել. եկեղեցւոյ օրի-նաց տեղեակ ըլլալ, որպէս զի ազգին մէջ ծա-գած կրօնական վէճերը կարող ըլլան եկեղեցա-կան կանոնաց համեմատ լուծել։ Ահա տեարք են այն հմտութիւնները՝ զորս օրէնքը կը պահանջէ. հիմա տեսնենք ցանկին պարունակութիւնը. ցան-կին մէջ իբրև ընտրելի ներկայացեալ յատկու-թիւններն անդամ մը աչքէ ածով նկատողու-թեան առնեմք՝ անմիջապէս պիտի տեսնենք որ այդ ցանկին մէջ այնպիսի անձինք իբրև ընտրե-լի ներկայացած են՝ որք օրինաց պահանջած հմտութիւնները չունենալնուն համար՝ օրինաց ա-ռաջը իբրև ընտրելի չեն կրնար ներկայանալ. ասոր հակառակ այդ ցանկէն այնպիսի արժանա-ւոր եկեղեցականք զուրս ձգուած են՝ որք ար-դէն իսկ բառ լիուլոյ ընտրելիք են, ցանկին մէջ անցած բայց բառ օրինի անընտրելեաց և ցանկէն դուրս ձգուած բայց բառ օրինի ընտրել-եաց հմտութեանց և յատկութեանցը քննադա-տութեանը առանց մտնելու՝ զի մի գուցէ անձնա-կանութեան դէմ մեղանչած ըլլամ, նոյն իսկ

Համագումար ժողովոյ Հայոց կշխմէ և սա հայրութեանն ընելով կը շատանամ թէ, այդ ցանկին մէջ իբրև ընտրելի ներկայացնել Հայոց ամենն ալ օրինաց պահանջած հմտութիւններն ու յատկութիւններն ունին թէ ոչ. կամ թէ այդ ցանկէն դուրս օրինաց պահանջած հմտութեամբ և յատկութեամբ օժտուած եկեղեցականք կա՞ն թէ ոչ. երկինք չեմ յամար որ Համագումար Ժողովոյ Հայոց և ոչ մէկը ձեռքը իւր խղճին վըրայ դնելով կարող ըլլայ առաջին հարցմանս դըրականապէս և երկրորդին բացասական պատասխան տալ: Այս բաժնելս չհետևիր թէ բառ օրինի անընտրելի բայց ցանկին մէջ անցած եկեղեցականք արժանաւոր եկեղեցականք չեն. ինձ ներելի չէ այդպիսի բան մը մտքէս անգամ անցընել, վասն զի գոյց այդ եկեղեցականք իրենց կրօնաւորութեամբն ու աստուածպաշտութեամբը ամենաընտիր եկեղեցականներ խակ են եկեղեցւոյ առաջ:

Ցանկին վրայ անուանած այս երկու թերութեանց և պակասութեանց համար այդ ցանկը բառ օրինի պակասաւոր մտադրման ապօրինաւոր է. պակասաւոր է վասն զի անոր մէջէն բառ օրինի ընտրելիք դուրս ձգուած և պակաս են. ապօրինաւոր է վասն զի բառ օրինի անընտրելիք անոր մէջ իբրև ընտրելի ներկայացուիլը մեր օրէնքին գլխովին հակառակ է, Համագումար ժողովոյ Ազգ. Հայոց կրնան ինձ պատասխանել թէ՝ իրենց ազատ խղճիւ օրինաւորապէս քուէարկութիւն կատարելով այս արդիւնքը գտեր են, և հետևաբար այս ցանկն ապօրինաւոր համարել ու մերժելը քուէին վեհապետութիւնը ոտնակոխել է. այո՛ այդպէս կըրնան ըսել, բայց այդպէս ըսելու համար պէտք է խոստովանին թէ օրէնքը չարաչար մեկնել և զայն իրենց ձեռքը պատրուակ ընել կուզե՞ն:

Ով որ վայրկեան մը խորհրդածութեան նիւթ ընէ խնդիրը՝ անմիջապէս կը համոզուի այս ըսածիս ճշմարտութեանը. վասն զի ինչու արդեօք Կրօն. Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկին պատրաստութիւնը Համ. Ժողովին տրուած է. անշուշտ նոյն իր մարմինը ամենէն աղէկ ճանչնալով անոնցմէ արժանաւորագոյններուն ցանկը մեզի ներկայացնելու համար, և չէ թէ քուէից վեհապետութիւնը կամ օրէնքը պատրուակ բռնելով իրենց համակիր մարդոց կամ բարեկամաց ցուցակը շինելու համար. ինչպէս որ ըրած է խել մը արժանաւորներ դուրս թողլով և 42ը լրացնելու համար մաս մը արժանաւորաց վրայ մաս մ'ալ անարժաններ յաւելցնելով:

Այդ պատճառաւ բառ ընդհանուր օրինաց ո և է պակասաւոր ցանկ մերժելի է և ապօրինաւորն ալ ոչինչ գրեթէ, Ես այդ ցանկին պակասութիւնը և ապօրինաւորութիւնը ցուցնելով, Ատենապետութիւնը անխախտ գործադրութեանըն հսկելու պարտաւորութենէ կատարեցի, և եթէ պատկանելի ժողովք ալ ինձ պէս կը հաւատայ թէ Ատենապետութեան ալ և այլ ողգայ մէջ հրաշագործած բարիքները վայելելու համար անպատճառ Ատենապետութիւնն անխախտ պահելու է և եթէ կը հաւատայ թէ մեր ազգն ալ վարդապետաց և յառաջադիմելոյ համար ինչպէս արիչ ազգեր և մեր մեր վարչական իշխանութիւնը օրինաց պահանջած յատկութեամբ և հմտութեամբը պերճացեալ ազգասէր և հայրենասէր անձանց ձեռքը աւանդելու եմք, մի վարանիք ժողովրդեան կողմանէ ձեզ վստահուած ընտրութեամբ ամբողջական իշխանութեամբ բառ բանախօսութեան և բառ ընդհանուր օրինաց տրամադրութեան այդ ցանկին ամեն յանդիման պակասաւորութեանը համար բայց իրաց մերժումը և բացայայտ ապօրինաւորութեանը համար իբրև չեղեալ վճռել: Չի մի գոյց բառ կրաւանց ընտրելեաց այդ ցանկէն դուրս մնալը անոնց իրենց բարեմասնութեամբը մատուցանելիք ծառայութիւններէն և ընծայելիք բարիքներէն ընդհանուր ազգը զուրկ մնայ և վնասուի, և մի գոյց զոր ալ այդպիսի պակասաւոր և ապօրինաւոր ցանկ մը ընդունելով ձեր Ատենապետութիւնը անխախտ պահելոյ պարտաւորութեանը դէմ մեղանչած ըլլաք: Թէ և այդ ցանկին մէջ արիչ օրինական այնպիսի անընտրելի զեղծումներ ալ կան որք անոր գլխովին ոչնչացմանը պատճառներն կրնան համարուիլ օրինաց առաջը, բայց այդ մասին մեր օրինաց մէջ բացայայտութիւն մը չըլլալով այժմ

ղանց կընեմ անոնց վրայ խօսել՝ գիտնալով չափ որ այդ ցանկին մէջ անցի ունեցած պակասութիւնն ու ապօրինաւորութիւնը՝ զոր մէջ բերի թաւ և շատ խակ են անոր մերժման և ջնջմանը: Ես իմ պարտքս կատարելի ձեռ կը թողում ղործածն վճռելը:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ.— Խօսքն Ստեփանեան Էֆէնտիին է, Պասմաճեան Էֆէնտիի խօսքին հակառակը փաստաբանելու համար, ինչպէս նոյն ինքն խնդրած է:

ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ Տ. ԷՖ.— Ներեցէք տեարք, ես ալ խօսքս՝ երբ Համագումար ժողովին Կրօն. ժողովոյ համար ընտրելեաց ցանկըն ինչպէս պատրաստած ըլլալուն պատմութիւնը ըսեցի, նոյն կարծիքն ունէի՝ ինչ որ ինձմէ առաջ խօսող Պասմաճեան Էֆէնտի յայտնեց թէ՝ պէտք է Ազգային ժողովս այս ցանկը մերժէ և Կրօն. Ժողովոյ ընտրութիւնն առանց այն ցանկին հետևելու կատարէ:

Սակայն հիմա բոլորովին կարծիքս փոխած եմ և կըսեմ թէ պէտք է այսօր այս ցանկին վրայ Կրօն. Ժողովոյ ընտրութիւնը կատարուի: Ինչու.— Վասն զի թէ Պասմաճեան և թէ Կիւմիւշկէրտան Էֆէնտիներն իրենց դիտողութեան մէջ ինչ կըսեն այս ցանկը մերժուելու համար. արիչ բան չեն ըսեր, բայց սա՛ թէ այնպիսի եկեղեցականաց անուններ դուրս մնացած են՝ որք արժանիք ունէին ընտրելեաց մէջ անցնելու. ասիկա բառ մը պիտի որ բառ ինքեան իրաւացի պատճառ մ'ալ ենթադրուի. սակայն ընտրելեաց ցանկին բոլորովին մերժումն առաջարկելու չափ ընդունելի պատճառ մը չէ, և ես կըսեմ թէ ինչո՞ւ համար պէտք չէ ցանկը բոլորովին մերժել: Վասն զի այս անգամի երածն աւեն անգամ ցանկ պատրաստուած ատեն կրնայ պատահիլ. բազում են կոչեցեալք, բայց սակաւ են ընտրեալք. ցանկին մէջ գրունուողներուն միևնոյն հաւասարութիւնն ունենալ անկարելի է, բնական է որ կարող ընտրելագոյն անձինքներ կրնան գտնուիլ. չկրնար ըսուիլ և փաստաւթիւն ընողներէն ոչ մէկն ալ չըսաւ թէ ընտրելեաց ցանկին մէջ արժանաւոր մարդ չըկայ, այլ ըսուեցաւ միայն թէ կան այնպիսիներ ալ որ արժանաւոր են և ցանկէն դուրս մնացած: Սակայն ինձ կերևայ թէ այս խօսքով ցանկը մերժելն իմաստութիւն չէ, և կերպիւ մը ցանկին մէջ գտնուող արժանաւոր եկեղեցականաց պատւոյն դպչիլ է. քանի որ ցանկն եռապատիկ է, այսչափ բազմաթիւ եկեղեցականաց մէջ կրնամ գտնել այնքան անձինք՝ որքան որ պէտք են պատուական Կրօն. Ժողով մը ընտրելու համար: Մեզի հակառակ խօսող երեսփոխան Էֆէնտիներն կրնան ըսել թէ ցանկին պատրաստութեան ատեն պահանջած պէտքին վրայ դըյթակղած են և ատոր համար կառաջարկեն որ ցանկը բոլորովին մերժուի. սակայն պէտք է գիտել նաև որ Սրբազան Պատրիարք Հայրն երբ այդ դէպքը լսէր և իմացէր է որ Համագումար եկեղեցական հարց վրայ ազդեցութիւններ ի գործ դրուած են ցանկին պատրաստութեան միջոցին, անմիջապէս փութացեր Համագումար ժողովը վերստին գումարեր և ատացեր է որ այնպիսի բան մ'եղած չէ: քանի որ Սրբազան Պատրիարքն իւր ըրած քննութենէն ետև ցանկը Համագումար ժողովէն կրկին վերահաստատել հա կերպէ, ալ այնուհետև բանկը մը չենք կրնար ունենալ. վասն զի չենք կրնար ըսել թէ Համ. ժողովոյ եկեղեցական հարք մեզնէ պակաս կըմբռնեն Կրօն. Ժողովոյ պաշտօնին կոչուող եկեղեցականաց արժանիքը, երբ իրենք կըսեն թէ այս ցանկին մէջ գտնուողները բաւականութիւն ունին Կրօն. Ժողովոյ անդամ ըլլալ. այս վկայութիւնին բաւ է մեզ: Վերջապէս՝ եթէ ըսուի թէ Համ. ժողովոյ եկեղեցական հարց մէջէն ոմանք խօսուած են, և գաղտնի ջանքեր գործածուած են այս ցանկը պատրաստելու համար, չենք կրնար այնպիսի խօսքերու կարեւորութիւն տալ և մանաւոր քննութեան տակ դնել, քանի որ Համագումար ժողովոյ հարք պաշտօնապէս յայտարարեր են Սրբազան Պատրիարքին թէ իրենց խղճմտօ ու համոզմամբը տըուած են քուէնին: Կրնայ այն թէ՝ ինչո՞ւ արդեօք քանի մը արժանաւոր անձինք այս ցանկէն դուրս մնացած են, այս մասին ես կը պատասխանեմ թէ այնպիսի իրողութիւն մը որ գոյութիւն ունեցած է, պէտք է գիտուածին տալ և

ոչ ուրիշ բանի մը. եթէ ասոր վրայ դիտողութիւն ընելու համար Համագումար Ժողովոյ ատենագրութիւնն ունենայինք մեր աչքին առջև, թերևս կրնայինք մեր դիտողութիւնն այն ատտեն յառաջ տանիլ, մինչև հանիլ այնպիսի եզրակացութեան մը՝ որով հարկ լինէր մերժել ընտրելեաց ցանկը...

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՖ. — [Ընդմիջելով] Ի՞նչ ըսել է մերժել, գիտե՞ք թէ մերժման հետևանքն ինչ է:

(Աղմուկ)

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Կաղաչեմ լռեցէք, ընդմիջումներ մի ընէք.

ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ Յ. ԷՖ. — [Շարունակելով] Խօսքիս թելը ձեռք կառնում եզրակացնելու համար թէ քանի որ Համ. Ժողովոյ հարքը կը յայտարարեն որ խղճով և համոզմամբ քուէարկած են այս ցանկը. և ես նաև յառաջ կերթամ ըսել թէ Համ. Ժողովոյ անդամներն եթէ իրենց մէջ միաբանելով խել այս ցանկը չինեն և քուէարկեր են, քանի որ ասի սրախօսութիւն մը չէ և խարդախութիւն մը չհամարուիր, մեզի համար այս ցանկն օրինաւոր է և ընդունելի: Ասոր մէջ նուազ և առաւել արժանեաց ալ եղեալներն իրարու հետ համեմատելով՝ որոնք որ աւելի արժանաւոր են՝ զանոնք կրնանք ընտրել. եթէ մէջերնուս մէկը առաջարկին կասկած ունի թէ այս ցանկին պատրաստութիւնը խարդաւանօք եղած է, այս կասկածն ունեցողը թող քուէ չտայ. բայց ես պատրաստ եմ այս ցանկին վրայ իմ քուէս տալ և կրնամ ասոր մէջ 20 հատ արժանաւոր անուն գտնել: Ուստի քանի որ այսչափ արժանաւոր անձինք կը գտնուին այս ցանկին մէջ, ընտրենք Կրօն. Ժողովը և վերջացնենք:

Ահա այս է իմ առաջարկութիւնս:

ԽՕՋԱՍԱՍԱՐԵԱՆ Օ. ԷՖ. — Կրօն. Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկին խնդիրը բացատեայ երկու դիտողութեամբ, որոց մէկը Կիւմիւշկերտան էֆ. ի կողմէն գրով եղած էր, և կարդացուեցաւ, իսկ միւսն ալ Պասմաճեան էֆէնտիին է զոր ինք բերնէն խօսեցաւ: Այս չեմ ուզեր հաստատել որ այս երկու երեսփոխաններն ալ իրենց դիտողութեանց հիմ ունեցան ներքին և արդարացի պատճառներ. իմ հաւատքս այն է որ երկու երեսփոխաններն ալ առաւել բանաստեղծութեան միջոցաւ եղած են քան թէ իրաւասութեան հետեւած այս պարագային մէջ: Մեր հիմա խնդրոյն իրաւունքին կուգէ ըսենք. բաւ եղաւ թէ Ազգ. Ժողովս իրաւունք ունի Կրօն. Ժողովոյ համար ներկայացեալ ընտրելեաց ցանկը մերժել. նոյնպէս ըսող ալ եղաւ թէ իրաւունք չունի մերժել: Մեր ենթադրելով որ իրաւունք ունինք մերժել, տեսնենք թէ արդէ՞ք ինչ կը ծագի. յայտնի է թէ մեր սահմանադրական ընտրութիւններուն ինչ կերպով կըլլան, օրինակի համար թաղի մը երեսփոխանը պիտի ընտրուի, այս ընտրութեան արդիւնքը պիտի գայ, միթէ պիտի կրնա՞նք անոր վրայ դիտողութիւն ընել և ըսել թէ ինչո՞ւ աւելի արժանաւորները դուրս մնացեր են և չեն ընտրուեր: Ինչպէս որ Համ. Ժողովոյ ցանկը Կրօն. Ժողովոյ ընտրութեան համար եկած է հոս այս անգամ, նոյնպէս անկէ առաջ Քաղ. Ժողովոյ համար ալ կանոնադրական պատրաստեալ ցանկ մը եկած էր, միթէ կրնայի՞նք ըսել օրինակի համար թէ Ակոբճեան էֆ. ի պէս արժանաւոր անձի մը անուն կը պակսի այս ցանկին մէջ, ասոր համար չենք ընդունիր այս ցանկը: Թողունք զայս. թաղերուն մէջ համեմատական քուէարկութիւն կատարուած ատեն սահմանադրական պարտաւորութիւն է համեմատական ցանկէն դուրս անուան քուէ չտալ. եթէ աւելի արժանիք ունեցող անձին մէկը քուէից առաւելութիւն չունենալուն համար համեմատական ցանկէն դուրս է մնացեր, միթէ ժողովուրդը կրնա՞յ ձայն հանել և մերժել նոյն ցանկը պատճառելով թէ աւելի արժանիք ունեցող այս ինչ անձը դուրս մնացեր է: Ընդհանրապէս այս կերպով եկած ընտրելեաց ցանկերը չեն կրնար մերժուիլ. բայց պարագաներ ալ կան՝ որոնցմով կրնան մերժուիլ. եթէ այս ցանկին մէջ մատնիչ և ազգաւէր ճանչ-

ցուած եկեղեցականի մը անուն տեսնէինք, կրնայինք պարագայ մը համարել զայս դիտողութիւն ընելու ցանկին վրայ և չէ թէ ցանկը գլխովին մերժելու վասն զի մերժումն անսակ մը անպատուութիւն է Համ. Ժողովին ամբողջութեան, որոյ անդամոց անհնն ալ մեր պատուարժան հայրերն են:

(Անհամբերութեան ցոյցեր քուէարկութեան ձեռնարկելու համար)

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՁԱՅՆԵՐ. — Քուէ, քուէ՛

ԱՏԵՆԱՊԵՏՓԱՇԱ. — Խօսքին կարգն Խոմիկեան Մատթէոս սրբազանին է, որ խօսք առած է թերևս ի նպաստ Համ. Ժողովին խօսելու համար, բայց կը տեսնեմ որ միաբանութիւնը փակելու ցոյցեր կըլլան. ասոր համար նախ քուէի պիտի դնեմ իմանալու համար թէ Ժողովս ի՞նչ կամք ունի, կուզէ՞ արդեօք միաբանութիւնը շարունակել թէ ոչ:

Ձայն ըսելով Ատենապետ Փաշան քուէի դրաւ, և Խոմիկեան սրբազանէն զատ Ժողովը միաձայնաւ միաբանութեան փակումն ԸՆԴՈՒՆԵՑ և սոյնչափ անցնիլ Կրօն. Ժողովոյ ընտրութեան քուէարկութեանը:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Հիմա պիտի ձեռնարկենք Կրօն. Ժողովոյ ընտրութեան, պարտ է ինձ կրկին յիշեցունել թէ քուէարկութիւնս սահմանադրական է, այսինքն՝ Համ. Ժողովոյ կողմէն Ս. Պատրիարք Հօր ձեռօք մեզի ներկայացած պաշտօնական ցանկէն դուրս չենք կրնար ելնել: Գիտելու արժանի կէտ մըն ալ կայ, այն է թէ Կրօն. Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկը քուէի չենք կրնար դնել, ինչպէս Քաղ. Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկը քուէի դրինք, որովհետև մեր Կանոնադրութիւնն այս վերջնոյն համար կուտայ մեզ այդ իրաւունքը. բայց Կրօն. Ժողովոյ համար չունինք այդ իրաւունքը. միայն թէ Կրօն. Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկին պատրաստութիւնն ինչպէս եղած ըլլալը տեղեկանալու համար Համ. Ժողովոյ կողմէն Ս. Պատրիարքին ուղղեալ պաշտօնական տեղեկագիրը կուզեմ կարդալ իբրև ծանօթութիւն, որ ահաւասիկ,

Ամենապատիւ Ս. Պատրիարք Հայր.

Ըստ հրաւիրանաց Բարձր. Սրբութեան Ձերոյ՝ Եկեղեցական Համագումար Ժողովն գումարելով յԱզգ. Պատրիարքարանի 'ի 25 Մայիս ամսոյ, Սահմանադրութեան 25րդ Յօդուածին տրամադրութեան համաձայն՝ Ազգ. Կրօնական Ժողովոյ եռապատիկ ընտրելեաց ցանկը պատրաստեց գաղտնի քուէարկութեամբ, որոյ օրինակն է հետևեալը.

1. Գեր. Տ. Մատթէոս	Ս. Եպիսկոպոս	Իզմիրլեանց	Քարոզիչ Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ յՈւսկիւտարու.
2. Արժ. Տ. Խորէն	Վարդապետ	Մխիթարեան	» Պալատու.
3. » Տ. Յուսիկ	»	Փափազեան	» Մէջիտիւղի.
4. » Տ. Պօղոս	»	Խտըմեան	» Խասգիւղի.
5. » Տ. Հմայեակ	»	Դիմաքսեան	» Էնի-գաբուի
6. » Տ. Վահան	»	Տ. Մինասեան	» Էնի-մահալլէի Սամաթիոյ.
7. » Տ. Եղիշէ	»	Այվազեան	» Գում-գաբուի դրսի.
8. » Տ. Ստեփան	»	Արզումանեան	
9. » Տ. Իգնատիոս	»	Տիրլէմեան.	
10. » Տ. Մովսէս	»	Կիւմիւշեան Միաբան Ս. Երուսաղէմի.	

11.	Արժ. Տ. Պօղոս	Վարդապետ	Նախկին Բօսրայի Նորը-գաւառի.
12.	» Տ. Գէորգ	Աւագ-քահանայ	Արծրունի ՚ի Խասգիւղ.
13.	» Տ. Սահակ	» »	Տ. Սարգսեանց ՚ի Միջագիւղ.
14.	» Յ. Արիստակէս	Քահանայ	՚ի Գարակիւմրիւք.
15.	» Տ. Խաչատուր	»	Տ. Գաբրիէլեան յԷնի-գաբու.
16.	» Տ. Գաբրիէլ	Աւագ-քահանայ	Զիլէկճեան ՚ի Պէշիկթաշ.
17.	» Տ. Պետրոս	Քահանայ	Փափազեան ՚ի Գուրու-չէշմէ.
18.	» Տ. Խորէն	»	Փէշկիմճեան յՍկիւտար.
19.	» Տ. Աթանաս	»	Ս. Խաչի յՍկիւտար.
20.	» Տ. Զաքարիա	»	Բերայի.
21.	» Տ. Գէորգ	»	Պալաթու.
22.	» Տ. Իգնատիոս	Աւագ-քահանայ	Մանուկեան ՚ի Միջագիւղ.
23.	» Տ. Սարգիս	Քահանայ	՚ի Խասգիւղ.
24.	» Տ. Գարեգին	»	Ս. Խաչի յՍկիւտար.
25.	» Տ. Յովհաննէս	Աւագ-քահանայ	Ինի-մահալլէի յՍկիւտար.
26.	» Տ. Յարութիւն	» »	Ղալաթիոյ.
27.	» Տ. Մարգար	» »	՚ի Գարակիւմրիւք.
28.	» Տ. Աբրահամ	Քահանայ	Զամագրճեան ՚ի Ղալաթիա.
29.	» Տ. Պօղոս	»	՚ի Պոյաճի-գիւղ.
30.	» Տ. Միքայէլ	»	՚ի Պալաթ.
31.	» Տ. Կարապետ	»	Սէթեան ՚ի Գուզկունճուգ.
32.	» Տ. Կարապետ	»	՚ի Պէշիկթաշ.
33.	» Տ. Մեսրոպ	»	Ն. Ն. Երէցեան ՚ի Մայր-եկեղեցի.
34.	» Տ. Թադէոս	»	՚ի Սամաթիա.
35.	» Տ. Յարութիւն	Աւագ-քահանայ	Պիւլճանճեան ՚ի Գատը-գիւղ.
36.	» Տ. Վրթանէս	Քահանայ	՚ի Գարակիւմրիւկ.
37.	» Տ. Յովհաննէս	Աւագ-քահանայ	Մկրեան Պատր. Փոխանորդ.
38.	» Տ. Արիստակէս	Քահանայ	՚ի Միջագիւղ.
39.	» Տ. Գրիգոր	Աւագ-քահանայ	Սէթեան ՚ի Գուզկունճուգ.
40.	» Տ. Աթանաս	Քահանայ	՚ի Մայր-եկեղեցի.
41.	» Տ. Եղիշէ	»	» ».
42.	» Տ. Անդրէաս	»	» ».

Ի գիտաց Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ՝ Ձեր Բարձր Սրբազնութեան ներկայե-լով Ազգ. Կրօնական Ժողովոյ հաստատել ընտրելոց այն Տեղեկագիրը՝

Մնամ խորին յարգանօք

27 Մայիս 1876

Պատրիարքարան Հայոց

՚ի Կոստանդնուպոլիս

Դիւան Եկեղեց. Համագ. Ժողովոյ

ԱՏԵՆԱԴՊԻՐ ԲԶՆՈՒԿ ՎԱՐԴ. ՄԱՂԱՔԵԱՆ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊ. ՆԱՐ-ՊԷՅ

ԱՂԱՐԵԼԵԱՆ Ս. ԷՖ. Կարծեմ թէ ընտրելոց ցանկին համար առաջարկող չեղաւ որ քուէի դրուի։

ՍԻՒՐԷՆԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Կհարցնեմ Դիւանին թէ ինչ է քուէի դնելիքը. պէտք է կանխաւ իմանանք։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Քուէի դնելու բան մը չունինք, միայն թէ ընտրելոց ցանկին պատրաստութեան եղանակը կուզէի տեղեկացնել ժողովին, հանդիպելու համար թէ օրինաւորապէս պատրաստուած է այն, և ասոր համար կարդացի Համագումար Ժողովոյ տեղեկագիրը՝ յորում կպարունակէ պաշտօնական ցանկըն ընտրելոց։ Կմնայ այժմ քուէհամարի քննիչները պատրաստել և քուէարկութիւնը բանալ։

Այս միջոցին Ատենապետ փաշան Երեսփոխանաց ամենայն գիտութեան վրայ, փոխանակ Սրբազան Նախագահին, ինք չորս անուն քաշեց երեսփոխանաց անունները պարունակող տուփէն, որք քուէհամարի քննիչ կարգուեցան, և սոքա են.

Տ. Յարութիւն քահանայ Սերոբեան
Յարութիւն Էֆէնտի Մարգարեան
Սերովբէ » Պասմաճեան
Տիգրան » Ինկէրճեան

Անմիջապէս քուէարկութիւնն սկսաւ, և ներկայ երեսփոխանաց քուէթղթերն անուանական կոչման կարգաւ քուէատուփին մէջ զետեղուեցան։

Սրբազան Նախագահը, Ատենապետ փաշան և Պասմաճեան Սերովբէ էֆէնտին անուանական կոչման չքուէարկելով, ձեռնպահ գտնուեցան այն քուէարկութեան ատեն։

Նմանապէս Կիւմիւշկէրտան Տիգրան էֆէնտին ալ դուրս պատճառաւ չկրցաւ մասնակցիլ քուէարկութեան։

Քուէարկութեան աւարտէն ետև քուէ թղթերը համրուեցան, և քուէարկուաց թիւը 72 գտնուեցաւ։

Նոյն քուէհամարի գործողութիւնն սկսելով, քննչաց հսկողութեան ներքև շարունակուած միջոցին ատենապետ փաշան ժողովին ծանոյց որ եթէ քուէհամարի արդիւնքին նայելով Կրնայ. ժողովոյ ընտրութիւնն ամբողջովին բացարձակ քուէարկութեամբ չլինայ, և համեմատական քուէարկութեան հարկ ըլլայ, փոխանակ մինչև յաջորդ նիստ ձգելու ժողովոյ ընտրութիւնը, կարելի է համեմատական ընտրելոց ցուցակը նամակաւ երեսփոխանաց ղրկուիլ և իրենց քուէն ուղարկել կրնան. Ժողովոյ ընտրութիւնն ընդ փոյթ ամբողջացնելու համար։

Զայս լսելէ ետև Ատենապետ փաշան երբ մէկ կողմէ քուէհամարի գործողութիւնը կը շարունակուէր, միւս կողմէ ժողովին ուշադրութիւնը հրաւիրեց Օրակարգի երկրորդ խնդրին առաջ մատուցուելու փորձիկ հաշւոյ մը վրայ, որ է՝

1° Բողոք 5 երեսփոխանաց Սահմանադրութեան վերաքննութեան Ա. յօդուածոյ որոշման առթիւ յունուար 30 ի կատարուած քուէարկութեան դէմ, զոր ժողովը փետրուար 20 ի նստին մէջ նկատողութեան առնուլ որոշեց ըն-ունելով։

2° Բողոքագիր 14 եկեղեցական երեսփոխանաց ընդդէմ քուէարկելոյ Սահմանադրութեան Բ. ամփոփման, որոյ համար ժողովը 27 փետրուարի նստին մէջ որոշեց ատենագրութեան մէջ անցունել և վերաքննութեան խնդրոյն Օրակարգի օրը պէտք եղածն որոշել։

3° Բողոք 5 երեսփոխանաց փետրուար 20 ի նստին մէջ կատարուած քուէարկութեան դէմ, երեսփոխան չեղող Տ. Եղիշէ քահանային անոր մասնակցելուն պատճառաւ, զոր ժողովն որոշեց ատենագրութեան մէջ անցունել։

4° Բողոք Տ. Եղիշէ հօր ընդդէմ նախընթաց բողոքին։

Ասոնց ամենը մէկիկ կարդալու համար Ատենապետ փաշան ժողովոյ այս տարուան Բ. նստի ատենագրութեան 17 երեսին մէջ եղած խօսքն ու որոշումը յիշեցնելով առաջարկեց որ խառն յանձնաժողով մը 2 եկեղեցական և 2 աշխարհական անդամներով կազմուի և անոր յանձնուի քննել այս զանազան առաջարկներն՝ որոց հե-

մը մէկ է և միևնոյն խնդրոյ վրայ խորհրդակցելէ հետեւելով յառաջ եկած են, որպէս զի ժողովն այսպիսի մանր մունր գործոց զբաղելով, արգելուի իւր Օրակարգի խնդրոյն պատրաստելէ յաջորդ նստին։

ՔԱՋԱՋԵԱՆ Յ. ԷՖ. — Փոխանակ զատ մարմին մը կազմելու արդէն ընտրուած Նախաքննիչ դիւաններէն մէկուն որ կրնան կատարել անոր յղուիլ կառաջարկեմ։

ԽՈՍՈՒՓԵԱՆ Տ. ԷՖ. — Ես կըսեմ թէ Նախաձեռնութեան դիւանին յղուի, և եթէ վերջին կարօտութիւն ունենայ, այն ատեն մասնաւոր յանձնախումբ մը կազմուի։

Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԵՊՍ. — Այդ խնդիրը միայն Նախաձեռնութեան դիւանին չյղուիլ երթայ. այլ Նախաձեռնութեան և Ձեռնհասութեան միացեալ դիւանաց պէտք է յղել, զի 14 եկեղեցականաց բողոքն ու գիտութիւնը միայն Նախաձեռնութեան դիւանին քննութեան չ'են պատշաճիր։

Այն դիտողութիւններէն ետև Ատենապետ փաշան հետեւեալ քուէի դրաւ յիշեալ չորս բողոքագրերուն մասնաւոր յանձնախմբի մը և կամ Նախաձեռնութեան և Ձեռնհասութեան միացեալ դիւանաց քննութեան յանձնուելու խնդիրը և ժողովը քուէով վերջին կարծիքն ընդունեց։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Ուրեմն Նախաձեռնութեան և Ձեռնհասութեան միացեալ դիւանաց 6 անդամոց վրայ յանձնենք այս խնդիրը պարզել, որով ժողովն իւր յաջորդ նստին Օրակարգի խնդիրներուն կրնայ դառնալ։

Կը մնայ արդ՝ յաջորդ նստին օրն որոշել։

ՍՐԲԱԶԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ. — Երեսփոխան էֆէնտիներէն ոմանք կը խնդրեն որ ներկայ տաք օրերն անցնելու համար յաջորդ նիստն ոչ թէ 15 օրէն, այլ 22 օրէն գումարուի։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Սաստիկ տաքերուն պատճառաւ մեզ փոքրիկ վականս մը տալու իրաւունք ունինք։ Ուրեմն յաջորդ նիստը 3 շաբաթէն ետև պիտի գումարուի, Օրակարգ ունենալով Սահմանադրութեան Վերաքննութիւնը։

ՈՒԹՈՒՃԵԱՆ Կ. ԷՖ. — Կարծեմ թէ յաջորդ նստի օրը Կրօն. ժողովոյ ընտրութեան քուէհամարի արդիւնքն իմանալէ ետև պէտք է որոշել։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Քիչ մը առաջ ըսինք որ Կրօն. ժողովոյ ընտրութիւնն եթէ համեմատական քուէարկութեան մնայ, ատոր համար մասնաւոր նիստ գումարելու հարկ չկայ, այլ Խառնիւ կրնան ընտրուիլ միացեալ անդամները։

ՔԱՐԱՄԱՃԵԱՆ Մ. ԷՖ. — Որոշում չեղաւ խօսք եղաւ միայն։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Շատ աղէկ. քուէի կը դնեմ։

Հետեւապէս քուէի դրուելով ԸՆԴՈՒՆՈՒԵՑԱՒ որ եթէ Կրօն. ժողովոյ ընտրութեան կատարումը համեմատական քուէարկութեան կարօտի, առանց մասնաւոր նստի գումարման բացուելու, Խառնիւ ընտրուին միացեալ անդամները։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Ուրեմն համեմատական քուէարկութեան օրն և քուէհամարի քննիչներն ալ որոշել պէտք է. որպէս զի որոշեալ օր մը Ս. Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ կատարեն քուէարկութիւնն ու քուէհամարը։

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Գ. ԷՖ. — Միայն դիւանին անդամոց ներկայութիւնը բաւական է, Ժողովս վստահութիւն ունի իւր դիւանին վրայ։

ՁԱՅՆԵՐ. — Այո՛, այո՛։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Դիւանին պարտաւորութիւնն է Ս. Հօր նախագահութեամբ, և եթէ կը հաճիք, մեր այս ատեն քննիչներու հսկողութեամբ քուէհամարը կատարել համեմատական քուէարկութեան օրն, որ առաջիկայ շաբթու մէջ կը սահմանենք որպէս զի Վարչութեան կազմութիւնն չը յապաղի։

Այս յայտարարութեան վրայ դիտողութիւն ընող չըլլալով, Ատենապետ Փաշան յանկեցուց բանը.

Բանի որ ինչ կարեւոր մէկ կէտ մը. Կ'առաջարկեմ Ս. Պատրիարք Հօր, որ հաճի տեղեկութիւն տալ Ժողովին թէ նորընտիր Քաղ. ժողովն իւր պաշտօնին հրաւիրուեցա՞ւ և իւր դիւանը կազմե՞ց։

ՍՐԲԱԶԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ. — Այո՛, նորընտիր Քաղ. ժողովն իւր պաշտօնին ձեռնարկած և իւր դիւանը կազմած է, ընտրելով Ագրօ էֆէնտին Ատենապետ և Շահպազ էֆ. Փոխ. Ատենապետ, նոյնպէս՝ Նուպար էֆէնտին Ատենադպիր և Պոյաճեան էֆ. Փոխ. Ատենադպիր։ Թէպէտև Նուպար էֆ. ի սկզբան հրաժարական գրած էր մեզ, սակայն հրաժարականը մերժելով խնդիր ըրինք որ ընդունի, և շնորհակալ եմ որ ընդունեց։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաև Դիւանս յանուն Ժողովին և կը շնորհաւորէ նորընտիր Քաղ. ժողովոյ անդամներն ու դիւանը։

Միևնոյն ատեն կհամարի Դիւանը յիշեցնել Քաղ. ժողովին թէ բոլոր սահմանադրական ժողովոց մէջ օրէնք է և սովորութիւն է Վարչութեան հաշիւ և հաշուետուութիւն ընել երբեմն այս ինչ կամ այն ինչ խնդրոյ վրայ, հարկ է որ Վարչութիւնն ալ միշտ ներկայացուցիչ մ'ունենայ Ազգային ժողովոյ մէջ 'ի հարկին պատասխանելու և պաշտպանելու համար Վարչութեան արարքը. նախորդ Վարչութիւնը մեզ չ'կրցաւ կատարելապէս գոհ ընել այս մասին. բայց ներկայ Վարչութենէն ամենայն ինչ կ'յուսանք. ուստի կը խնդրեմ որ Ժողովիս ամեն նիստերուն ներկայ գտնուին Քաղաքական ժողովոյ ատենախօսները, որպէս զի հարցմանց և հարցապնդմանց պատասխանատուութիւնը դիւրաւ կատարուի։

ԱԳՐՕ Ս. ԷՖ. — Միթէ մեր որի՞ն կ'առանէր Ազգ. ժողովն հարցում և հարցապնդում ուղղել Վարչութեան. բայց հոգ չէ՛, ներկայ Վարչութիւնը յօժարամիտ է զայդ կատարել, և ձեր ուզած ներկայացուցիչը Քաղ. ժողովն որոշելէ ետև ցուցնել։ Քաղաքական ժողովը սիրով աշխատի Ազգ. Երեսփոխանութեան վստահութիւնն 'ի դերև չհանել. միայն կ'ենթադրէ Ազգ. ժողովէն աջակից ըլլալ իրեն և իր համակրութիւնը չզլանալ, որպէս զի անձուկ պարագայից մէջ կարող ըլլայ իւր պաշտօնը յաջողութեամբ կատարել։ Եթէ խնդիրներ պատահին՝ որոց վրայ հարկ ըլլայ Ժողովոյդ բացատրութիւն ուզել Վարչութենէն, պատրաստ է Վարչութիւնը հարկ եղած բացատրութիւնը չզլանալ բայց ժամանակին, բաւական է որ ըլլալիք հարցումները Ժողովոյդ կողմէն գան միաբանութեամբ և ոչ առանձնութեամբ։ Թէպէտ և այն պաշտօնը՝ զոր մեզ յանձնեցիք, ծանր է և դժուարատար, սակայն կյուսանք որ ձեր աջակցութեամբ պիտի կրնանք յաջողիլ և շարունակել. առանց այս պայմանին կարող չենք տանիլ և շարունակել մեր պաշտօնը։ Այս վստահութեան շնորհակալ ենք Ազգ. ժողովէն։

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Ազգային ժողովը նախորդ Վարչութեան օրով ալ հարցումներ ուղղեց Վարչութեան և հարցապնդումներ ըրաւ երբեմն. որոց Քաղաքական ժողովը ոչ կանուխ գրով և երբեմն բանիւ պատասխանեց. սակայն ամեն նիստի յանուն Քաղ. ժողովոյ խօսելու արտօնութեամբ ատենախօս չունեցանք մեր առջին։ Ուստի Ագրօ էֆէնտիի յայտարարութեանց 'ի պատասխան նորէն կկրկնեմ թէ այս անգամ ամենայն ինչ կյուսանք ներկայ Վարչութենէն. գալով այն խօսքին թէ ի՞նչ պայմաններով ներկայ Քաղ. ժողովն իւր պաշտօնն ընդունած է. փափաքելի է որ Քաղ. ժողովն ընդհանուր Ազգին պաշտօնապէս յայտարարէ թէ ի՛նչ ոգւով մտադիր է կատարել իւր պաշտօնը և ի՞նչ կ'սպասէ Ազգէն փոխարէն։

Կ'ընդհատեմ խօսքս կրկին շնորհակալութիւն յայտնելով 'ի դիմաց Ժողովիս նորընտիր Քաղ. ժողովոյ այն համակրական զգացմանց և յայտարարութեան համար, որով փոխադարձ սէր և աջակցութիւն կյուսայ գտնել Ազգային ժողովէն, և տարակոյս չունիմ որ Ազգային ժողովս ալ պիտի ճգնի փոխարինել Քաղ. ժողովոյ ջանից և վստահութեան, ճշգրտապէս կատարելով իր պարտքը որ է դիւրացնել Վարչական ժողովոյ պաշտօնավարութիւնը պէտք եղած օրինական կարգադրութիւններն ու վճիռներն չը զլանալով

և հսկել միանգամայն անոնց արտաքսումնեանց կատարմանը վրայ ։

Երկրորդ քուէարկի
Ընտրութեան կրօնական ժողովոյ

Ատենապետ Սրբազան Ատեանը գումարէ ու-տալ Կրօն. Ժողովոյ ընտրութեան համար որոշ մը առաջ եղած քուէհամարին աւարտած ըն-թացը ծանուցանելով, անոր արդիւնքն՝ որ ըն-ջաց կողմէ ատարագրեալ ձայնացուած էր Դի-ւանին, ներկայացուց և հրատարակեց ժողովին որ է՝

				Քուէ
1.	Խորէն	Վարդ.	Մխիթարեան	69
2.	Յակոբ	»	Փափազեան	68
3.	Գաբրիէլ	Աւագ քհնյ	Զիչէքճեան	64
4.	Յովհաննէս	» »	Մկրեան	49
5.	Գէորգ	» »	Արծրունի	48
6.	Արիստակէս	» »	Քաղաքէօղլի	47
7.	Խաչատուր	»	Տ. Գաբրիէլեան	47
8.	Պետրոս	»	Փափազեան	46
9.	Աթանաս	քհնյ	Ս. Խաչ Հիւսեակ	46
10.	Մեսրոպ	»	Երէցեան	46
12.	Միքայէլ	»	Պօղոսու	45
11.	Զաքարիա	»	Բերոյի	45
13.	Իգնատիոս	Աւագ քհ	Մաղաքեան	43
14.	Գրիգոր	» »	Սէթեան	42

Ատենապետը փոխան յայտարարեց որ ընտրեալք միահաղոյն քուէից բացարձակ առա-ւելութիւն ստացած ըլլալով՝ օրինաւորապէս ընտրուած են, որով համեմատական քուէար-կութեան հարկ չէ մնացած ։

Հաստատեց սոյն ընտրութիւնը վաւերա-ցուց ժողովն, և ընտրեալք Կրօն. Ժողովոյ անդամ հռչակուեցան ։

Ատենը փակուեցաւ ժամը 9 1/2 ին ։

ԱՏԵՆԱԴՊԻՐ	ԱՏԵՆԱՊԵՏ
Գ. Ց. ՄԵԼԻՔԵԱՆ	Ծ. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1.	Խորէն	Վարդ.	Մխիթարեան
2.	Յակոբ	Վարդ.	Փափազեան
3.	Գէորգ	Ա. Ք.	Արծրունի
4.	Գաբրիէլ	» »	Զիչէքճեան
5.	Յովհաննէս	» »	Մկրեան
6.	Արիստակէս	» »	Քաղաքէօղլի
7.	Խաչատուր	» »	Տ. Գաբրիէլեան
8.	Պետրոս	» »	Փափազեան
9.	Աթանաս	քհնյ	Ս. Խաչ Հիւսեակ
10.	Մեսրոպ	»	Երէցեան
11.	Միքայէլ	»	Պօղոսու
12.	Զաքարիա	»	Բերոյի
13.	Իգնատիոս	Ա. Ք.	Մաղաքեան
14.	Գրիգոր	» »	Սէթեան

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1.	Ապրօ	Սահակ	էֆէնտի	Ա. ԱՏԵՆԱՊԵՏ
2.	Շահպազ	Կարապետ	»	Բ. »
3.	Նուրեան	Յովհաննէս	»	Ա. ԱՏԵՆԱԴՊԻՐ
4.	Պօյաճեան	Յովհաննէս	»	Բ. »
5.	Նորատունկեան	Յակոբ	»	
6.	Կիւլպէնկեան	Սերովբէ	»	
7.	Լուսեան	Յովհաննէս	»	
8.	Ազնաւուրեան	Յովհաննէս	»	
9.	Սաքայեան	Աղեքսան	»	
10.	Մարտուռեան	Սեպուհ	»	
11.	Կրճիկեան	Անդրանիկ պէյ		
12.	Մարկոսեան	Գրիգոր	էֆէնտի	
13.	Քաղաքեան	Յակոբ	»	
14.	Ֆրէնկեան	Յակոբ	»	

ԳԻՆ 2 ՂՐՕՒՇ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԾԱԽՈՒՑ ՑԱՆԿԱՑԵԱԼ

Կը ծախուի ի Դիւանատան Պատրիարքարանի. և Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ բակը և Հայ գրավաճառաց քով։